

Халқ Сўзи

1991 йил 1 январдан чика бошлаган

12 сентябрь, пайшанба, 1996 йил
Сотувда эркин нархда. № 187 (1439)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ЕВРОПАДА ХАВФСИЗЛИК ВА ҲАМКОРЛИК ТАШКИЛОТИНИНГ «ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ БЎЙИЧА МИЛЛИЙ МУАССАСАЛАР» КЕНГАШ-СЕМИНАРИ ИШТИРОКЧИЛАРИГА МУРОЖААТИ

Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг (ЕХТ) «Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий муассасалар» кенгаш-семинарининг ҳурматли иштирокчилари!

Сизларни меҳмондўст Ўзбекистон диёрида самимий муоҳаббат этаклаб.

Кейинги ун йил ичида сайёрамиз қиёфаси таниб булмас даражада узгариб кетди. Шуролар салтанати барбод бўлганидан кейин дунё харитасида янги мустақил давлатлар пайдо бўлди. Улар орасида Ўзбекистон Республикаси ҳам бор.

Ўзбекистон ўз мустақиллиги ва суверенитетига қатъий содиқ қолган ҳолда, халқаро ҳамжамиятнинг тенг ҳуқуқли аъзоли сифатида халқаро алоқаларни фаол ривожлантирмоқда ҳамда улкан интеграциялашув жараёнига дадиллик билан кириб бормоқда. Тошкентда ҳамда Ўзбекистоннинг бошқа шаҳарларида ЕХТ ташкил этаётган кенг миқёсли учрашувлар ўтказилиши яхши аънаънага айланиб қолди.

Бундай учрашувларда очиг-ойдин ҳамда манфаатдорлик билан муҳокама этилаётган хавфсизликни таъминлаш, барқарор тараққиёт, узаро фойдали ҳамкорлик ҳамда демократик янгиланишларни янада чуқурлаштириш масалалари ниҳоятда муҳим аҳамиятга эгадир.

Бизнинг мақсадимиз ривожланган ижтимоий йўналишлардан бозор иқтисодиёти асосига қурилган очик демократик жамият қуришдан иборат.

Ҳар бир киши учун муносиб турмуш шароитини барпо этиш, унинг энг зарур эҳтиёжларини қондириш, унинг эрки ва мустақиллигини кафолатлаш — биз амалга ошираётган, мамлакатнинг ижтимоий ҳаётидаги кенг миқёсли янгиланишлардан қўзғалган мақсад ана шундай.

Умуминсоний қадриятларга асосланган демократия, эркинлик ва мустақиллик — ҳар қандай давлатнинг бунёдкорлик ва тараққиёт йўлидан бориши учун зарур бўлган муҳим шартлардир.

Барқарорлик ва тотувликни сақлаб, иқтисодиётдаги ислохотларни муваффақият билан йўлга қўйганимиз ҳолда, биз сиёсий тизимни ривожлантиришни жадаллаштириш, фуқаролар жамиятини барпо этиш зарурлигини теран англаймиз. Шунинг учун ҳам барпо этилаётган муассасалар фаолияти ҳақиқий маъмулга эга бўлиши, энг юксак халқаро меъёрларга мос келиши борасида иш юритмоқдамиз.

Биз амалга ошираётган ишларнинг энг муҳим йўналишларидан бири — давлат томонидан ҳам, ижтимоий тузилмалар фаолиятини жадаллаштириш билан ҳам инсон эрки ва ҳуқуқларини муҳофаза этишининг ишчан механизмининг барпо этилишидир. Инсон ҳуқуқларига риоя этишининг мониторинги ва бу жараён устидан назорат урнатилиши таъминлайдиган миллий муассасаларни мустақамлаш, ҳуқуқни ҳимоя қилувчи халқаро ташкилотлар билан алоқаларни кенгайтириш муҳим вазифалардан ҳисобланади. Ўзбекистон Олий Мажлисининг яқинда бўлиб ўтган сессияси кун тартибига айланган шу масалаларнинг киритилгани ҳам бежиз эмас.

Тошкентдаги бу учрашув ҳамкорлик ва узаро бир-бирини тушунишни бундан буён ҳам ривожлантиришга қўмақлашишидан умидворман.

Кенгаш-семинарнинг барча иштирокчиларига муваффақиятлар ва ишлари самарали бўлишини тилайман.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти.

ХАЛҚАРО КЕНГАШ-СЕМИНАР БОШЛАНДИ

11 сентябрь куни мамлакатимиз пойтахтида Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг (ЕХТ) «Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий муассасалар» мавзусидаги халқаро кенгаш-семинари бошланди. Унда Америка, Европа ва Марказий Осиёдаги ўндан ортик мамлакатлар делегациялари, БМТ, ЕХТ, Жаҳон банки, Европа Тикланиш ва тараққиёт банки ҳамда «Хюмен райтс воч», «Эмнести интернейшн» каби давлатга қарашли бўлмаган ва жамоат ташкилотлари вакиллари, хорижий ҳамда маҳаллий журналистлар иштирок этмоқда.

Ушбу анжуман ЕХТнинг демократик муассасалар ва инсон ҳуқуқлари бўйича бюроси ҳамда Ўзбекистон ҳуқуқати ташаббуси билан ўтказилмоқда. У ЕХТнинг Алмати, Аншабад ва Бишкекда ўтказилган туркум семинарларидан бири бўлиб, Марказий Осиё республикаларидаги ижтимоий-сиёсий ислохотлар самардорлигини оширишга қўмақлашга қаратилган.

Кенгаш-семинарни ЕХТ делегациясининг раҳбари, Швейцария давлат котибининг ўринбосари Жан-Марк Булгарис кириш сўзи билан очди.

Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов мамлакатимиз Президентини Ислом Каримовнинг кенгаш-семинар қатнашчиларига йўллаган муурожаатини ўқиб эшиттирди.

Анжуман қатнашчилари АҚШ делегацияси вакили Стив Коффининг «ЕХТнинг инсон ҳуқуқлари ва эркинлигини ҳимоя

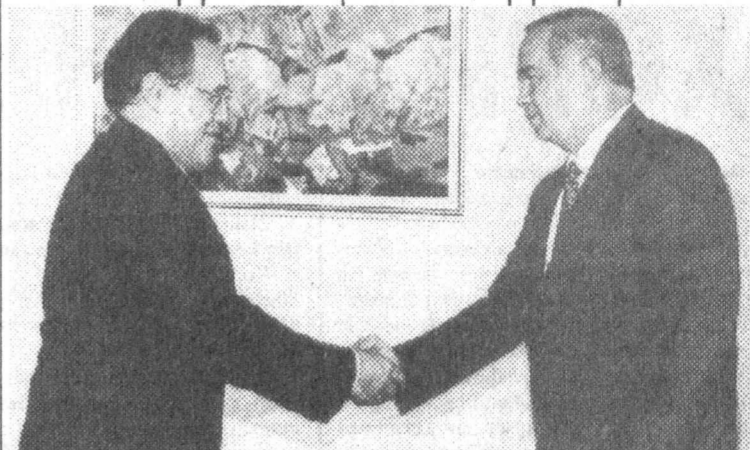
қилишга қаратилган қонуний асослар ҳамда ҳуқуқий муассасалар яратилган. Шу боис ЕХТ раҳбарияти мазкур кенгаш-семинарни ўтказиш учун Ўзбекистонни танлагани бежиз эмас. Ўзбекистон 1992 йил январь ойда ЕХТга аъзо бўлганидан буён ушбу нуфузли ташкилот билан самарали ҳамкорлик қилиб келаётган. Тошкентда ЕХТнинг бир қанча халқаро анжуманлари ўтказилиб, унинг Марказий Осиёдаги минтақавий бюроси ҳам Ўзбекистон пойтахтида очилди.

Анжуман қатнашчилари шу кунги ички қонунийлик, асосий ҳуқуқлар ва эркинлик, халқ таълимининг инсон ҳуқуқлари соҳасидаги ўрни мавзуларида маърузалар тингладилар. Маърузалар юзасидан мунозаралар бўлиб ўтди.

Кенгаш-семинар давом этмоқда.

(ЎЗА)

ПРЕЗИДЕНТ ХУЗУРИДА КАБУЛ

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов 11 сентябрь куни элчи Жан-Марк Булгарис раҳбарлигидаги Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти (ЕХТ) делегациясини қабул қилди.

Ислом Каримов меҳмонларни мамлакатимизга ташрифи билан қўнғулар экан, уларнинг Ўзбекистонга сафари қўнғилли ўтишини тилади. Ўзбекистонга берилаётган эътибор учун Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти раҳбариятига миннатдорлик билдирди. Дастлаб Европа ташкилоти сифатида тунзилган бу муассаса айни пайтда жаҳонда, жумладан Марказий Осиёда тинчлик ва барқарорликнинг таъминлиниши учун улкан ишларни амалга ошираётганини қайд этди.

Сўзбат чоғида Ўзбекистон билан ЕХТ ўртасидаги ҳамкорликни янада тараққий эттириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Қабул маросимида Ўзбекистон ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов иштирок этди.

Учрашувда ЕХТнинг Марказий Осиёдаги алоқалар бўйича бюроси раҳбари Алоис Резник ҳозир бўлди.

(ЎЗА)

СУРАТДА: қабул пайти. А. Тўраев тасвирга олган.

ОЛИЙ МАЖЛИСДА УЧРАШУВ

11 сентябрь куни Жан-Марк Булгарис бошчилигидаги Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилоти делегацияси республика Олий Мажлисида ташриф буюрди.

Меҳмонларга мамлакатда илк бор кўп партияли асосда парламент сайлови ўтказилгани ҳақида сўзлаб берилди, улар Олий Мажлис қўмиталари ҳамда мамлакатимиздаги инсон ҳуқуқлари билан шуғулланувчи муассасалар фаолияти билан таништирилди.

Шу кунги делегация аъзолари Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ўткир Султонов билан ҳам учрашдилар.

Сўзбат чоғида ЕХТ билан Ўзбекистон ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантириш борасидаги масалалар муҳокама этилди.

ЕХТ делегацияси аъзолари 11 сентябрь куни Ўзбекистон Ташқи ишлар ва Ақлий вазирликларида ҳам бўлдилар.

(ЎЗА)

ДОЛЗАРБ МАСАЛАГА БАҒИШЛАНДИ

Навоий вилояти фаолларининг йиғилиши бўлди. Унда Президент Ислом Каримов республика Олий Мажлиси олтинчи сессиясида сўзлаган нутқида ўртага қўйган вазифалар ва вилоятнинг ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш саккиз ойлик якунлари муҳокама этилди.

Йиғилишда ўтган вақт мобайнида саноат маҳсулотини ва халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш суръати ортганини қайд этилиши билан бирга, бу бораларда имкониятлардан тўлиқ фойдаланилмаётганига эътибор қаратилди. Талаб ва сифатга етарли эътибор берилмаётгани сабабли «Навоийазот» ишлаб чиқариши барлашмаси, «Ҳозгонмармар», «Нуротамармар» корхоналари ҳамда «Лангаркон» бошқармасида тайёрланган маҳсулотлар тўпланиб қолганини таъкидланди. Йиғилишда, шунингдек, пахта йиғим-теримида пухта тайёрларлик кўриш, ҳосилни ўз вақтида нобудгарчиликсиз йиғиштириб олиш масалалари ҳам кўриб чиқилди.

Йиғилишда республика Бош вазирининг ўринбосари, «Ўзистикболстат» давлат қўмитаси раиси Ҳ. Исмоилов сўзга чиқди.

(ЎЗА)

ШАМОЛ ЯСАГАН... ҲАЙКАЛ

Черногориялик Америка Президентини Жон Кеннедининг соҳнасида ҳайкаллари орасида энг асосий библиографияга бағишланди. У ҳақиқатан ҳам асосий, чунки ушбу табиғатини ўзи ясаган.

Ҳақиқатан ҳам мардум президентнинг бошига жуда-жуда ўхшаб кетганидан бу қоя-ҳайкал Черногория пойтахти Подгорица шаҳридан 40 километр наридаги Маганик тоғидан ўтиб бораётган йўлчилик қўнига яққол ташланиб турди. Бу «табиғий ҳайкални биринчи марта фаранс сайёҳлари билан кўриб қолган. Энди эса дунёнинг ҳамма сайёҳлар Кеннедининг «кўриб ўтиши» учун бу ерда, албатта тўхтабди.

ФАСЛАНД ФАСЛГА ЎТАВЕРИШ ЖОНГА ТЕГДИ

Франция қўлидаги Ёши вақтига, кўзга эси қилиш вақтига ўтишдан овоз кечириб кетди. Мамлакат Бош вазири Ален Жюппен парламент комиссиясида шу мазмунда маълум қилди.

Унда ёшлиқда, йил сайини фасланган фақат бундай тартибда ўтишга аҳли тобора беради қарамоқда. Коллажера, бу табиқан иқтисодий нарф ҳам йўқ.

ИСТЕЪФОГА ЧИҚҚАН МАСЛАҲАТЧИЛАР ОДАТДА ХОТИРАНОМА ЁЗИШАДИ

АҚШ президентининг сиёсий маслаҳатчиси Дик Моррис ўзининг истеъфосига чиқди-ю, Ёши Қашқарнинг сиёсий йўналишига ўзи қўнган хиссаси ҳақида хотиранома ёзиш ишларида эканлигини маълум қилди.

Истеъфода қўнганга эса маҳаллий фаолиятлардан бири билан алоқаларни фавақулда фойда бўлиб қолганини сабаб бўлди.

Морриснинг «Рэндом хаус» нашриёти билан олиб бораётган музокаралари тўлиқ арасида. Нотиқларнинг таъкидлашга, Дюкнинг бундай китоб ёзишга аҳли қўнганга аниқ бўлган, аммо ҳеч нарса топилмай юрди. Мана энди бемалол ўтириб ёзарилади.

БЕШ ЙИЛДА ОЧМАН ЖИНОЯТ

Беш йилда очилган социалistik партиясини бошқариш Андре Коомингнинг ўзидики оид иш бўйича беш йил тергов олиб борди.

Бу, ниҳоят белгиллик изқўларлар жиноят сирини очибди. Социк вазири соҳибидек Ален ван дер Биста қўмиталик тўрисида айб қўнганга ва жиноятчиликда таҳмин қўнганга яна тўрт киши билан бирга Ёши шаҳрида қўмаққа олган.

Ассонийет пресс ва Рейтер хабарлари асосида тайёрланди.

ЎЗБЕКИСТОН: КЕЧА, БУГУН, ЭРТАГА

«Халқ сўзи» ва ЎЗА мухбирлари хабар қилади

МАЪНАВИЯТСИЗ КЕЛАЖАК ЙЎҚ

Фаргона вилоят ҳокимлигида Президент Ислом Каримовнинг «Маънавият ва маърифат» жамоатчилиги маркази фаолиятини янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш тўғрисидаги Фармонини бажаришга бағишланган йиғилиш бўлди.

Унда республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилиги маркази вилоят, шаҳар, туман бўлимлари раислари, зиёлилар иштирок этди. Йиғилишни вилоят ҳокими М. Исломов очди. Йиғилишда мазкур Фармон неча минг йиллик қадриятларимиз ва урф-одатларимизни тиклаш, истиқбол маъфқурасини шакллантиришда жуда катта аҳамиятга эга экани таъкидланди, ун амалга ошириш борасида зиёлилар олдида турган вазифалар муҳокама этилди.

ЖАМҒАРМА ВИЛОЯТ БУЛИМИ

Халқаро Амир Темур жамғармаси Навоий вилоят бўлими таъсис конференцияси бўлди. Унда бўлим бошқаруви ва раёсати ҳамда раҳбарияти сайланди. Буюк соҳибқирон Амир Темур тавалудининг 660 йиллиги муносабати билан амалга оширилган тадбирлар белгилаб олинди.

ХАЛҚАРО СИМПОЗИУМ ЯКУНЛАНДИ

Самарқандда лебиманиоз ва лебра касалликларини муаммоларига бағишланган халқаро симпозиум бўлиб ўтди. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти томонидан уюштирилган бу анжуманга хорижий мамлакатлар, жумладан, Қозғистон, Тожикистон, Арманистон, Грузия, Украина каби давлатлардан ташриф буюрган табиғий олимлар, мутахассислар иштирок этди.

Симпозиум қатнашчилари соҳанинг долзарб муаммоларини муҳокама этиш билан бирга, келусида амалга оширилажак муҳим вазифаларни ҳам белгилаб олдилар.

Мадьяно ХЭЗЛИТ, Би-Би-Си шахловчиси (Лондон): — Ўзбекилар — жуда меҳнатсевар халқ. Ҳақиқатдан ҳам Ўзбекистоннинг келажаги айниқса, саноатда буюклигиа ишончим комил.

Степан Т. ЭСКУДЕРО, АҚШнинг Ўзбекистондаги Фавақуллада ва Мухтор элчиси: — Ўзбекистон мустақиллигини қўлга киритиб ўзининг бугун бун бисти билан улутдорлигини намойиш этишга имконият яратди. Сизлар оқийишнинг таъминлаб, ниҳоятда муҳим демократик ислохотларни бошладилар.

Давид ГАОН, «Петролекс — АГ» (Швейцария) фирмаси раҳбари: — Фарбинг энг қўлга қўрилган ишбилармонлиги сизнинг мамлакатингизда айландириш имконини ва узоқ муддатли ҳамкорларни таъминлаш имконини яратди. Сизларда чет эли инвестициясини жалб қилиш ва ун ҳамма қилиш учун ниҳоятда яхши қўнганлик манбаи маъжуд. Ўзбекистонда самарали ишлайтган киши.

Маскаду ХИРАНО, ишбилармон (Япония): — Сизнинг мамлакатингизда ишбилармон кишилар билан ҳамкорлик қилишнинг катта истиқбол бор. Ўзбекистон ўзининг ички

ВИЛОЯТДА БИРИНЧИ

Шовот туманидаги Комилжон Отаниёзов номи жамоа хўжалиги пудратчиси Одибек Кенжаев Хоразм вилоятида биринчи бўлиб пахта тайёрлаш топширинини бажарди. У оила аъзолари билан бирга қиска фурагга — ўн кун ичида 1 минг 800 килограмм пахта териб топширди. Ҳосилдорлик биринчи теримдаёқ 30 центнерга етди.

НИГОХ

Ушбу таъкид сизбатида ишончли йўлдан бормоқда.

Мирон ШАМБАН, иқтисодчи (АҚШ): — Ҳаётнинг кўп қисми Ўзбекистонда ўтмоқда. Тақдир мени шу ақойиб ўлкага дуч қилганидан мамнуман. Мен сизларнинг ютуқларингизни диққат билан қўнганга бораман ва улардан қўнганга.

Эрван АЙТУН, Туркиянинг Ўзбекистондаги Фавақуллада ва Мухтор элчиси: — Демократия ва ошқоралик сизбати бизнинг мамлакатингиз дунё ҳамжамиятига тенг ҳуқуқли бўлиб кириб бори. Ва бир асосига айланган.

Фелекс МАНТИЛЛА, «Президент кубоги-96» Халқаро турнири раҳбари, теппасчи (Испания): — Ўзбекистон — меҳмондўст ва гўзал мамлакат. Мен бу ерда бўлишимдан бахтирман. Озликнинг қўлга киритган халқингиз Уш таъкидга йўлдан ишончли бўлиб бормоқда.

ТЯНШ Шахўз, XXРнинг Ўзбекистондаги Мувоқад ишлари вакили: — Ўзбекистон ўзининг тараққиёт моментида йўлдан. Утган йиллар унинг демократик ва самарали эканлигини кўрсатиб турибди.

ҚУТЛУҒ ҚАДАМ

Мамлакатимизда мустақиллик шарофати тўғрисида бўлган қўнганга бўлиб пахта тайёрлаш биринчи бўлиб пахта тайёрлаш топширинини бажарди. У оила аъзолари билан бирга қиска фурагга — ўн кун ичида 1 минг 800 килограмм пахта териб топширди. Ҳосилдорлик биринчи теримдаёқ 30 центнерга етди.

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

ХОРИЖДАН МАБЛАҒ ЖАЛБ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

1-модда. Асосий тушунчалар
Ушбу Қонунда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

«хориждан маблағ жалб қилиш» — Ўзбекистон Республикаси ёки унинг резиденти томонидан хорижий давлатлар ёки норезидентлар активларининг (кредитлар, заёмлар ва бошқаларнинг) маққур хорижий давлатга ёки норезидентга, ёхуд уларнинг талабига қўра учинчи шахсга шартлашланган даврда адекват активларни, шу жумладан активлардан фойдаланганлик учун тўловларни тақдим этиш мажбуриятини ўз зиммасига олган ҳолда жалб этилиши;

«давлатнинг хориждан маблағ жалб қилиши» — активларни чет эл манбаидан (хорижий давлатлар, уларнинг юридик шахсларидан ва халқаро ташкилотлардан) жалб этиш ҳамда бунинг натижасида Ўзбекистон Республикасининг қарз олувчи сифатдаги ёки қарз олувчи резидентларнинг ўз кредитлари (заёмлари)ни тўлашга кафили сифатдаги мажбуриятлари юзага келиши;

«резидентнинг ташқи қарзи» — унинг хориждан маблағ жалб қилиши натижасида юзага келган мажбуриятлари йиғиндис;

«давлат ташқи қарзи» — давлатнинг хориждан маблағ жалб қилиши натижасида юзага келган Ўзбекистон Республикасининг мажбуриятлари йиғиндис;

«умумий ташқи қарз» — резидентларнинг давлат томонидан кафолатланмаган ташқи қарзлари ҳамда давлат ташқи қарзи суммаси;

«қарз олувчи» — хориждан маблағ жалб қилган ёхуд хориждан маблағ жалб қилиш ниятини ҳужжат билан тасдиқлаган Ўзбекистон Республикаси номидан иш қўрувчи Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ёки резидент;

«кредит берувчи» — хориждан маблағ жалб қилиш тўғрисидаги шартнома бўйича активлар берган ёки активлар бериш ниятида бўлган хорижий давлат ёки норезидент (хорижий давлатларнинг юридик ва жисмоний шахслари). Агар норезидентлар бир нечта бўлса, у ҳолда кредиторлар гуруҳидаги ваколатли бошқарувчи вазифасини бажарувчи но-

резидент кредит берувчи ҳисобланиши мумкин.

2-модда. Хориждан маблағ жалб қилиш тўғрисидаги қонун ҳужжатлари
Хориждан маблағ жалб қилиш билан боғлиқ муносабатлар ушбу Қонун ҳамда бошқа қонун ҳужжатлари билан тартибга солинади.

Агар Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларида Ўзбекистон Республикасининг хориждан маблағ жалб қилиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларида баён этилгандан қўра бошқача қоидалар белгилашган бўлса, халқаро шартномалар қоидалари қўлланади.

3-модда. Хориждан маблағ жалб қилиш
Хориждан маблағ қуйидаги йўллар билан жалб қилинади:

давлат ёки Ўзбекистон Республикаси резиденти бўлиши юридик ва жисмоний шахслар томонидан заёмлар, товарлар ёки хизматларни импорт қилиш шаклида кредитлар жалб этилиши;

норезидентлар маблағларининг Ўзбекистон Республикаси молия институтлари томонидан депозитларга жалб этилиши;

азимнинг операциялари;

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ва резидентларнинг облигациялар, векселлар ҳамда бошқа ҳик қимматли қозғолар чiqариб, чет эл бозорларида қўйлаштириши;

бошқа тур ва шаклдан фойдаланиш.

4-модда. Хориждан маблағ жалб қилиш тўғрисидаги шартнома
Давлатнинг хориждан маблағ жалб қилиши тўғрисида Ўзбекистон Республикаси номидан шартномалар тузиш ҳуқуқига Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ёки у ваколат берган орган эгадир.

Давлат набатдаги молия йили учун хориждан маблағ қўладиган маблағнинг энг кўп миқдори Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси томонидан тасдиқланади.

Давлатнинг хориждан маблағ жалб қилиши тўғрисидаги шартномаларни тузиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

5-модда. Ўзбекистон Республикасининг кафолатлари

Қарз олувчи резидент хориждан маблағ жалб қилиш тўғрисидаги шартномага биноан ўз тўлов мажбуриятларини бажармаган тақдирда унинг қарзини тўлаш ҳақида олинган мажбурийат Ўзбекистон Республикасининг кафолати ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси номидан кафолатни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ёки у вақил қилган орган қарз олувчи билан тузилган шартнома шартлари асосида беради. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ўзи берган кафолатлар билан боғлиқ тўловларни амалга оширишга, ана шу тўловлар суммаси ҳамда у билан боғлиқ ҳаражатларни қарз олувчидан сўзсиз ундириб олиш ҳуқуқига эга.

Қарз олувчи кафили олдидан ўз шартнома мажбуриятларини бажармаса, у кафили билан келишмасдан фойдани тақсимлашга ҳамда бошқа қарзлар бўйича тўловларни амалга оширишга ҳақиқи эмас.

Кафолатларни бериш тартибини Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилайди.

Агар резидентларнинг қарз мажбуриятлари кафолатланган бўлмаса, Ўзбекистон Республикаси улар юзасидан жавобгар бўлмайди.

6-модда. Кафолат фонди.
Давлатнинг ташқи қарзи бўйича қарз мажбуриятлари юзасидан тўловларни бажариш учун кафолат фонди тузилади.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг ўзи кафолатлаган ташқи қарз бўйича мажбуриятлари билан боғлиқ барча тўловлар кафолат фонди маблағлари ҳисобидан амалга оширилади. Кафолат фондига маблағларни етишмаган тақдирда, етишмаган сумма давлат бюджетидан қўриб олинган.

Кафолат фондига ташқи қарзнинг мажбуриятларидан фойдаланиш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланади.

7-модда. Қарз олувчининг мажбуриятлари
Қарз олувчи шартномаларини бажариши: ўзи тузган шартномалардан келиб чиқа-

диган мажбуриятларни бажариши;

хориждан маблағ жалб қилиш тўғрисида тузилган шартномалар ҳамда улар юзасидан операциялар ҳақида Ўзбекистон Республикаси Марказий банкига, кафолатланган қарзлар бўйича эса Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигига ҳам ҳисоботлар тақдим этиши;

ҳар бир алоҳида ташқи қарз бўйича қарзнинг тўлиқ тўланганлиги тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Марказий банкига хабар бериши шарт.

8-модда. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг ваколатлари
Хориждан маблағ жалб қилиш борасида Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг ваколатлари қуйидагиларни кирати:

хориждан маблағ жалб қилиш масалалари юзасидан халқаро молия ташкилотлари билан музокара олиб бориш;

давлатнинг хориждан маблағ жалб қилиши бўйича лойиҳаларни баҳолаш;

давлатнинг хориждан маблағ жалб қилиши бўйича шартномаларни ва кафолатларни рўйхатга олиш;

давлат ташқи қарзини ҳисобга олиш ва кузатиб бориш;

давлатнинг хориждан маблағ жалб қилиши бўйича тўловлар балансини юритиш, жалб этилган маблағлардан фойдаланиш ва уларни тўлаш устида назоратни амалга ошириш;

давлат ташқи қарзи тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Марказий банкига ахборот тақдим этиш;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатлар.

9-модда. Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг ваколатлари
Хориждан маблағ жалб қилиш борасида Ўзбекистон Республикаси Марказий банкнинг ваколатлари қуйидагиларни кирати:

хориждан маблағ жалб қилиш масалалари бўйича халқаро молия ташкилотлари билан музокара олиб бориш;

Ўзбекистон Республикаси томонидан кафолатланган хориждан маблағ жалб қилиш тўғрисидаги шартномаларни рўйхатга

олиш;

хориждан маблағ жалб қилишга доир операцияларни ҳисобга олиш ва кузатиб бориш;

умумий ташқи қарзнинг ҳисобини юритиш;

давлат ташқи қарзларига ҳисоб-китоб-банк хизмати кўрсатилишини ташқи этиш;

Ўзбекистон Республикаси томонидан кафолатланган хориждан маблағ қилинган маблағларга ҳисоб-китоб-банк хизматлари кўрсатиш юзасидан ваколатли банкларга агентлик ваколатларини бериш;

хориждан маблағ жалб қилиш бўйича маълумотлар базасини яратиш;

Вазирлар Маҳкамасига резидентларнинг ташқи қарзи бўйича ахборотлар тақдим этиш;

қонун ҳужжатларига мувофиқ бошқа ваколатлар.

10-модда. Халқаро молия ташкилотларига ахборот тақдим этиш
Ўзбекистон Республикаси Молия вазир-

лиги ва Ўзбекистон Республикаси Марказий

банк халқаро молия ташкилотларига Ўзбекистон Республикасининг тузилган шартномаларга мувофиқ хориждан маблағ жалб қилиш тўғрисида ахборот тақдим этади.

11-модда. Хориждан маблағларни жалб қилиш билан боғлиқ масалалар юзасидан қабул қилинган қонун ҳужжатларини бажариш ҳал этиш

Хориждан маблағ жалб қилиш тўғрисидаги шартномалар билан боғлиқ масалалар юзасидан қарз берувчи билан қарз олувчи ўртасида чиққан баҳслар, агар халқаро шартномаларда бошқача тартиб назарда тутилган бўлмаса, суд тартибда ёки тарафларнинг келишувига қўра — ҳолислар текшируви тартибда ҳал этилади.

12-модда. Қонун ҳужжатларини бузганлик учун жавобгарлик
Хориждан маблағ жалб қилиш тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик ҳисобланган тартибда жавобгар бўлади.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ҚАРОРИ
Ўзбекистон Республикасининг «Хориждан маблағ жалб қилиш тўғрисида»ги Қонунини амалга киритиш ҳақида
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:
1. Ўзбекистон Республикасининг «Хориждан маблағ жалб қилиш тўғрисида»ги Қонунини матбуотда эълон қилинган кундан эътиборан амалга киритилсин.
2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳукуматнинг қарорларини «Хориждан маблағ жалб қилиш тўғрисида»ги Қонунга мувофиқлаштириши, республика вазирликлари ва идоралари ушбу Қонунга зид бўлган ўз норматив ҳужжатларини қайта қўриб чиқиши ва беқор қилишини таъминласин.
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси Э. ХАЛИЛОВ.
Тошкент шаҳри, 1996 йил 29 август.

Ўзбекистон Республикасининг ҚОНУНИ

БУХГАЛТЕРИЯ ҲИСОБИ ТЎҒРИСИДА

1-модда. Бухгалтерия ҳисоби тўғрисидаги қонун ҳужжатлари
Бухгалтерия ҳисобини ташкил этиш ҳамда ҳисобот тузиш билан боғлиқ муносабатлар ушбу Қонун ва бошқа қонун ҳужжатлари билан тартибга солинади.

Башарти, Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномаларида ушбу Қонунда баён этилгандан қўра бошқача қоидалар белгилашган бўлса, халқаро шартномалар қоидалари қўлланади.

2-модда. Бухгалтерия ҳисобининг мақсади ва вазифалари
Бухгалтерия ҳисобининг мақсади фойдаланувчиларни ўз вақтида тўлиқ ҳамда аниқ молиявий ва бошқа бухгалтерия ахбороти билан таъминлашдир.

Бухгалтерия ҳисобининг вазифалари: бухгалтерия ҳисоби ҳисоббарақларида активларнинг ҳолати ва ҳаракати, мулк ҳуқуқлари ва мажбуриятларнинг ҳолати тўғрисидаги тўлиқ ҳамда аниқ маълумотларни шакллантириш;

самарали бошқариш мақсадида бухгалтерия ҳисоби маълумотларини умумлаштириш;

молиявий, солиққа доир ва бошқа ҳисоботларни тузишдан иборатдир.

3-модда. Бухгалтерия ҳисоби субъектлари
Давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари, Ўзбекистон Республикасида рўйхатга олинган юридик шахслар, уларнинг Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ҳамда ундан ташқарида жойлашган шўба корхоналари, филиаллари, ваколатхоналари ва бошқа таркибий бўлинмалари бухгалтерия ҳисоби субъектларидир.

Юридик шахс ташкил этмасдан тadbirkорлик фаолияти билан шуғулланувчи шахслар қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда бухгалтерия ҳисобини юритиши ва бухгалтерия (молия) ҳисоботини тақдим этади.

4-модда. Бухгалтерия ҳисоби объектлари
Асосий ва жорий активлар, мажбуриятлар, хусусий капитал, захиралар, даромадлар ва ҳаражатлар, фонд, зарарлар ҳамда уларнинг ҳаракати билан боғлиқ ҳўжалик операциялари бухгалтерия ҳисобининг объектларидир. Бухгалтерия ҳисобининг объектлари жамлама ҳисоббарақларда акс эттирилади. Аналитик ҳисобни юритиш тартиби бухгалтерия ҳисоби субъекти томонидан мустақил равишда белгиланади.

5-модда. Бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботини тартибга солиш
Бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботини тартибга солиш, бухгалтерия ҳисоби стандартларини ишлаб чиқиш ва тасдиқлаш Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги зиммасига юкланади.

Бухгалтерия ҳисобини юритиш қоидалари бухгалтерия ҳисоби стандартлари билан, шу жумладан кичик ва хусусий тadbirkорлик субъектлари учун соддалаштирилган бухгалтерия ҳисобини юритиш стандарти билан белгиланади.

Банкларнинг бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботини тартибга солиш Марказий банк томонидан қонун ҳужжатларига мувофиқ амалга оширилади.

6-модда. Бухгалтерия ҳисобининг асосий қоидалари
Бухгалтерия ҳисобининг асосий қоидалари қуйидагилардир:

бухгалтерия ҳисобини икки ёқлама ёзув усулида юритиш;

узлуksизлик;

ҳўжалик операциялари, активлар ва пасивларнинг пулда баҳоланиши;

аниқлик;

ҳисоблаш;

олдиндан қўра билиш (эҳтиёткорлик); мазмуннинг шаклдан устунлиги; кўрсаткичларнинг қиёсланувчанлиги; молиявий ҳисоботнинг бетарафлиги; ҳисобот дaрoмадлари ва ҳаражатларининг мувофиқлиги;

активлар ва мажбуриятларнинг ҳақиқий баҳоланиши.

7-модда. Бухгалтерия ҳисобини ташкил этиш
Бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботини ташкил этишнинг корхона, муассаса ва ташкилот раҳбари амалга оширилади.

Раҳбар қуйидаги ҳуқуқларга эга: бош бухгалтер раҳбарлигида бухгалтерия ҳисоби хизматини ташкил этиш ёки шартнома асосида жалб қилинган бухгалтер хизматидан фойдаланиш;

бухгалтерия ҳисоби юритишини шартнома асосида ихтисослаштирилган бухгалтерия фирмасига ёки таркибига бухгалтерия субъекти ҳам қиралган ҳўжалик бирлашмасининг марказлаштирилган ҳисобга олиш бўлимига юклaш;

бухгалтерия ҳисобини мустақил юритиш.

Раҳбар қуйидагиларни таъминлаши шарт:

ички ҳисоб ва ҳисобот тизими ишлаб чиқишини;

ҳўжалик операцияларини назорат қилиш тартибини;

бухгалтерия ҳисоби тўлиқ ва аниқ юритилишини;

ҳисоб-китоб ҳужжатларининг сақланишини;

ташқи фойдаланувчилар учун молиявий ҳисобот тайёрлашини;

солиқ ҳисоботлари ва бошқа молиявий ҳужжатлар тайёрлашини;

ҳисоб-китоблар ўз вақтида амалга оширилишини.

8-модда. Имзо ҳуқуқи
Пул, товар-моддий ва бошқа бойликларни қабул қилиш ва бериш учун асос бўлиб хизмат қиладиган ҳужжатлар, корхона, муассаса ва ташкилотнинг кредит ва ҳисоб-китоб мажбуриятларини, шунингдек бухгалтерия ҳисоботлари ва баланслари раҳбар томонидан ёки у белгилайдиган шахслар томонидан имзоланади.

Раҳбар имзолаш ҳуқуқига эга бўлган шахсларнинг иккита рўйхатини тасдиқлайди. Биринчи рўйхатга — раҳбарлик вазифаларини амалга оширувчи шахслар, иккинчиси — бухгалтерия ҳисоби ва молиявий бошқариш вазифаларини амалга оширувчи шахслар кирати.

Ушбу молданинг иккинчи қисмида кўрсатилган шахсларнинг имзоси бўлмаган ҳужжатлар ҳақиқий ҳисобланмайди.

9-модда. Бошланғич ҳисоб ҳужжатлари
Хўжалик операцияларининг бухгалтерия ҳисоби учун операциялар амалга оширилганлигини қайд этувчи бошланғич ҳисоб ҳужжатлари ва уларни ўтказишга доир фармойишлар асос бўлади.

Бошланғич ҳисоб ҳужжатлари хўжалик операциялари амалга ошириладиган вақтда ёки операциялар амалга ошириб бўлингандан кейин тузилади.

Ҳисобот даврига тегишли бўлган хўжалик операциялари, агар улар амалга оширилганлигини тасдиқловчи ҳужжатлар олинмаган бўлса, тегишли бошланғич ҳужжат расмийлаштирилиб, бухгалтерия ҳисобига акс эттирилади.

Бошланғич ҳисоб ҳужжатларининг мажбурий реквизитлари қуйидагилардир: корхонанинг (муассасанинг) номи;

ҳужжатнинг номи ва рақами, у тузилган сана ва жой;

ҳўжалик операциясининг номи, маз-

муни ва миқдор ўлчови (натура ҳолида ва пулда фойдаланган ҳолида);

масъул шахсларнинг шахсий имзолари.

Бошланғич ҳисоб ҳужжатларини тузган ҳамда имзолаган шахслар уларнинг ўз вақтида тўғри ва аниқ тузилиши, шунингдек бухгалтерия ҳисобига акс эттириш учун уларнинг белгиланган, муддатларда топширилишига жавобгардирлар.

Бошланғич ҳисоб ҳужжатларига хўжалик операцияси қатнашчилари томонидан тасдиқланмаган тузатишлар киритишига йўл қўйилмайди. Банк ва касса-пул ҳужжатларида тузатишлар ва ўчириб ёзишларга йўл қўйилмайди.

10-модда. Бухгалтерия ҳисоби регистрлари
Бухгалтерия ҳисоби регистрлари икки ёқлама ёзув қоидаларига мувофиқ юритиладиган журналлар, қайдномалар, дафтларлар, тасдиқланган баланслар (шахслар)дир.

Регистрлар техника воситаларидан фойдаланишда олинган машинограмма кўринишидаги ёзувлар йўли билан, шунингдек магнит тасмалари, дисклар, дискетлар ва бошқа машиналарда бажарилиши мумкин. Регистрларни шакллантириш тартиби бухгалтерия ҳисоби стандартлари билан белгиланади.

Бухгалтерия ҳисоби регистрларига тасдиқланмаган тузатишларнинг киритилишига йўл қўйилмайди.

11-модда. Активлар ва мажбуриятларни инвентаризация қилиш
Бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботи маълумотларининг тўғрилиги ҳамда аниқлиги активлар ва мажбуриятларни мажбурий суратда инвентаризация қилиш орқали тасдиқланади. Инвентаризация объектлари, уни ўтказиш тартиби ва муддатлари инвентаризация бўйича бухгалтерия ҳисоби стандартига мувофиқ белгиланади.

12-модда. Активлар ва мажбуриятларни баҳолаш
Оборот активларини баҳолаш қуйидаги икки баҳонинг энг пасты бўйича — баланс тузиладиган саналга ҳақиқий таннарх бўйича (соғит олиш нархи ёки ишлаб чиқариш таннархи) ёки бозор баҳоси бўйича (соғит сотиш қиймати) амалга оширилади.

Асосий маблағлар ва номоддий активлар уларнинг тўлиқ бошланғич қиймати бўйича ҳисобга олинади.

Асосий маблағлар ва номоддий активлар қийматини ҳисобдан чиқариш уларнинг қиймати тўлиқ тўланганга ёки объект сафдан чиқиб кетганга қадар бўлган эскиришини (амортизацияни) ҳисоблаш йўли билан амалга оширилади. Амортизация ажратмалари объект фойдаланишига топширилгандан кейинги ойдан бошлаб амалга оширилади. Еринг қиймати амортизация қилинмайди.

Молиявий қўйилмалар бухгалтерия ҳисоби стандартларига мувофиқ ҳисобга олинади.

Мажбуриятлар тарафларнинг келишуви биноан пул билан акс эттирилади.

Суд қарори бўйича юзга келган мажбуриятлар тегишли суммада акс эттирилади.

Потенциал мажбуриятлар дастлабки ҳақиқий баҳоси бўйича акс эттирилади. Бухгалтерия ҳисоби миқлий валюта — сумда юритилади.

13-модда. Даромадлар ва ҳаражатларни ҳисобга олиш
Даромадлар ва ҳаражатлар, тўланган вақти ва пул келиб тушган саналдан қатъи назар, қайси даврга тааллуқли бўлса, ўша ҳисобот даврида акс эттирилади.

14-модда. Хусусий капитални ҳисобга олиш
Хусусий капитал — устaв капиталы, қўшилган ва захира капиталидан, ҳамда тақсимланмаган фойдалан таркиби топади.

Устaв капиталы — тaтcис ҳужжатларига белгиланган ҳиссаларнинг (пул инфoдaсиса) йиғиндисидир. Устaв капиталыга ҳисса-шақлида қўйилаётган моддий ва номоддий активлар таъсисчилик келишуви ёки юридик шахс ижрoнa органининг қарoғига қўра баҳoлaнaди ва ҳисoбга олинaди.

Қўшилган капитал акцияларни номинaл қийматидан бaлaнaд нархларда дастлабки сотишдан олинaдиган эмиссия дaрoмадини акс эттирaди.

Захира капиталы мoл-мулкни қaйтa бaҳoлaш чоғида ҳoсил бўлaдиган инфляция захираларини, шунингдек текнина олинган мoл-мулк қийматини акс эттирaди.

Тақсимланмаган фoйдa қуйидагиларнинг жaмғaрилaтганинa инфoдaлайди ва мулкдорларнинг қарoғига биноан устaв капиталыга қўйилиши мумкин.

15-модда. Гаровни ҳисобга олиш
Узининг ёки ўзгаларнинг мажбуриятларини таъминлаш учун гаровга бериш мoл-мулк қиймaти, шу жумладан пул маблағлари корхона томонидан бошқа активлардан алоҳида ҳисoбга олинaди.

Гаровга олинган мoл-мулк қиймaти, гарoв сифaтида қабул қилиб олинган пул маблағлари ва валюта бойликлари қиймaти алоҳида бaлaнaдан тaшқaри ҳисoббарақларда акс эттирилади.

16-модда. Молиявий ҳисобот
Молиявий ҳисобот бухгалтерия ҳисоби маълумотлари асосида тузилади.

Молиявий ҳисобот қуйидагиларни ўз ичига oлдaди:

бухгалтерия баланси;

молиявий нaтaжaлар тўғрисидаги ҳисoбoт;

асосий воситaлар ҳaр

Тошкентнинг қоғ ўртасида, бир вақтлар Тупроққўрғон деган ном билан машҳур бўлган жойда кўкка буй чўзган бу мухташам бинода мен авваллари ҳам кўп бўлганман. У пайтларда бу ерда Коммунистик партиянинг Марказий Комитети жойлашган эди. Марказий Комитетда кўпгина одамларнинг тақдирлари ҳал бўларди: кимлар ишга тайинланар, кимлар ишдан олинар, кимлар танқид қилинар, кимлар ёрлик ёки уновон берилар, кимлар фош қилиниб, чакки қоқларди. Ҳар ҳолда одамлар бу иморатдан чўчишар, ёнидан ўтганда ҳам ҳадиксираб, юрғи така-пука бўлиб, бўйини қисиб ўтишарди.

Мен бу иморатда неча марта бўлмай, бирон марта кўнглим кутарилиб, маннун бўлиб чиққанганимни эслабман. Аксинча, тарвушим кўнглимдан тушиб, дами чиққан пуффадек шалвираб чиқардим. Чунки ҳар қақирганида қай бир масалада яхшилаб «тарбия» беришар, шаккоқ бўлиб кетмасин деб, нўхтамдан тортиб қўйишарди. «Тарбия»нинг таъсири кучлироқ бўлсин деб ҳеч қандай таъна-дашонми ашмасди. «Сийсий саводсиз», «ютуқларимизни кўрла-майдиған «нигилист», миллатчи», «босмачилар тарғиботчи», «гояий маҳдуд» каби таъкидлаётганларни шу ерда бўйинига орташган. Албатта, бундай маломатлардан кейин ойлаб ўзини қўйгани шу тополмасидинг, юрак сиқиларди, қон босими ортди, қўнги шига бормасди, лекин «борса-кембас» жойларга жўнатишмаганига шукур қилиб, ўзинга таскин берардим...

Замонлар ўзгарди — Ўзбекистон муқтақил бўлди. Ўтган беш йил ичда мен бу масканга яна бир неча марта тақлиф қилиндим. Энди аҳвол мутлақо бошқача. Юртбошимиз самийи кутиб олиб, «эсон-омон юриб-сизларми? Бола-чақалар сог-омонми? Ишларингиз жойдаими?» деган жуда олдид, лекин гоёнда инсоний иборалар билан ҳол-аҳвол сўраганиндак дўнглиб товедк қўтарилди. Сўхбат давомида қани, бу масалада нима дейсиз?

Сизнинг фикрингиз қанақа? Қандай тақлифларингиз бор?, деб мувожаат қилинганда эса

ИНСОН БАХТ УЧУН ТУГИЛАДИ

бирдан ўзингизни бошқаларга, юртва керакли одам эканингизни, қадрингиз баландингизни ҳис қила бошлайсиз, вужудингиз янгидан кучга тулаётгандай, ажиб бир ишчанлик касб этаётгандай руҳингиз енгил тортади.

Бу ҳал ҳам шундай бўлди. Юртбошимиз маънавият масалаларида сўхбатлашмоқ учун бизларни тақлиф қилди. Тақлиф қилинган орасида республика «Маънавият ва маърифат» жамоатчилиги маркази раҳбари Неймат Аминов, унинг муовини бастакор Шермат Ерматов, «Олтин мерос» жамоатчилигининг раиси Худойберди Тўхтабоев, «Тафаккур» журналининг муҳаррири Эркин Аъзамов ва мен ҳам бор эдик. Очингени айтганда, ҳаммамиз ҳам бироз ҳаяжонда эдик, негаки бу тақлиф ҳаммамиз учун ҳам кутилмаган эди. Албатта, бейоб парвардигор деганларидек, ишларимизда нуқсонлар ҳам етди. Шунинг учун ўзимизни анча-мунча қаттиқ гаплар эшитишга соллаб ҳам келгандик. Президент шахдам қадимлар билан кириб келди. Ҳар биримиз

билан кўл олишиб, қуяқ кўришди. Сўнг у кишининг стол тўридаги ўриндиққа ўтиришни кутдик. Аммо Президент столнинг ёни томониди ўриндиқлардан бирини ташлади. Бирдан назият ўзгарди, расмиятчиликдан асар ҳам қолмади, ўзимизни жуда эркин ҳис қила бошладик — гўё биз Президентнинг қабулхонасида эмас, балки тез-тез келиб турадиган қадрдон хонада эдик.

Шундан сўнг Президент гапирди. Унинг нўткини телевидение батафсил кўрсатди, шунинг учун бу ерда унинг мазмунини гапириб беришга эҳтиёж йўқ.

мақсади маънавият ва маърифат ҳодимлари йўл-йўриқ кўрсатишга эмас эди. Маънавият ҳақидаги ўйлар йиллар мобайнида уни тарқ этгани йўқ. Ўзбекистон муқтақил ривожланиш йўлига қадим кўнган бўлса, Президент асосий вази, юртимизнинг моддий аҳволини тубдан яхшилашга эмас, унинг маънавиятини ҳам янги босқичга кўтариш эканини тўхтовсиз таъкидлаб келди. Негаки маънавиятсиз келажатимиз йўқ. Юртбошимиз учун маънавият масаласи инсон масаласи билан, унинг тақдири, ҳаётини

рурлигини ўқирди. «Ҳозир ҳам шундай туманларимиз, қишлоқларимиз борки, — деди Президент, — у ердаги кўпгина аёллар шу ерда туғилиб, шу ерда ўсиб, меҳнат қилиб, турмуш қилиб ҳаётдан ўтиб кетди. У Тошкент бир ёқда турсин, ҳатто Қарши ёки Бухорони ҳам кўролмайди. Ҳаётнинг жуда кўп неъматлари уларга етиб бормайди. Нема шунақа? Уларнинг нима айби борки, бу неъматлардан бебахра қолишди. Уларнинг бундай аҳволига биз сабаби эмасми?» Бу ўткир саволлар шундай қўйилдики, у ҳар бир зиёлининг

рози бўлмоқ учун, маннун бўлмоғи учун у ҳаётда арзийдиган ишлар қилган бўлиши керак. Савоб ишларга кўл урган бўлмоғи керак. Ҳар бир одам «Мен кимман узи? Бу дунёга нимага келдим? Дунёга келиб нима қилдим? Мендан нима қолди?» деб ўзидан сўрайди. Шу саволларга бемалол жавоб бермоқ учун у умри давомида савоб ишларини кўпроқ қилмоққа шошилмоғи керак!» Президентнинг баланлар воқиддан узоқ, чуқур инсоний мазмун билан сўзгоришган бу мулоҳазалари ҳар қандай одамни ҳам чуқур ўйга толдиради. Шундай қилиб, Президент сўбат давомида «маънавият тушунчаси эътиқод, имон, вийдон, ҳалоллик, поклик каби унсурлардан таркиб топишни, маънавият руҳий оламнинг кенглиги ва юксаклиги эканини алоҳида ўқирди. Президентдан кейин ҳаммамиз бир-бир гапирдик. Ислоҳ Абдуғаниевич ҳеч қайсимизнинг гапимизни бўлмай бардош билан охиригача тинглади ва кимки бирор муаммо қўйса, иш юзасидан бирор масалани илтимос қилса шу ернинг ўзида уни ҳал қилиб берди. «Маънавият учун ҳеч нарса аямаймиз — деди у киши. — Маънавият масаласини тушуниб етмайдиған раҳбарлар билдиб қўйсинки, уларни ҳам тизча қўймайми. Кейин Эркин Аъзамовга деди: Журналининг бир жойига катта ҳарфлар билан «Президентимиз маънавиятнинг бош ҳомийи» — деб ёзиб қўй. Билмаганлар билдиб қўйсин!»

Нихоят, сўхбат тамом бўлди. Беш киши билан сўхбат уч соат давом этибди. Одатда Президентларнинг ҳар қадаги вақти ҳисобиди бўлади. Шундоқ экан, Президент маънавият масаласидан уч соат вақтини анчадан экан, дедик бу масала билан ҳам жуда удуғ масала экан.

Бу сўхбатдан ҳаммамиз қанот боғлаб чиқдик!

Озод ШАРАФИДИНОВ.

ТАДБИРКОР СЎРАЙДИ

Даво аризанинг баҳоси, деб нимага айтилади?

К. АБДУСАИДОВ.
Наманган.

Даво аризанинг баҳоси деб, пул маблағларини ундириш тўғрисидаги аризалар бўйича ундирилаётган маблағ ёки ҳужжатга кўра баҳлашга сабаб бўлган низоининг суммасига айтилади, шунингдек, мулк низолари бўйича ўша мулкнинг пул сифатиди кўриниши ҳам даво аризанинг баҳоси, дейилади.

Даво ариза билан судга мувожаат қилганда давонинг баҳоси нотўғри кўрсатишган бўлса, у тақдирда нима бўлади?

Э. ТИРКАШЕВ.
Пахтачи тумани.

Ҳужалик судга даво ариза билан мувожаат қилганда давонинг баҳоси нотўғри кўрсатишган тақдирда даво ариза ишчи қўраётган судья (суд) томонидан белгиланади.

Ҳўжалик судга бир неча муқтақил талаблардан иборат ариза билан мувожаат қилганда давонинг баҳоси қандай белгиланади?

Ф. ТЎЙЧИЕВ.
Қизилтепа тумани.

Бу даво аризаларининг баҳоси талабларнинг жами қўйматиди белгиланади.

Ҳўжалик судга даво ариза билан мувожаат қилганда давонинг баҳосига пеня ва жарималар қиритилмай қолган бўлса, нима бўлади?

А. ТУРСУНОВ.
Оққўрғон тумани.

Даво аризасининг баҳосига пеня ва жарималар қиритилмай қолган бўлса ёки улар кўрсатиб ўтилмаган бўлса, бу маблағларни судья (суд) белгилайди.

Ҳўжалик судга мувожаат қилган эдим, жавобгар тараф ҳам менга нисбатан қарши даво билан мувожаат қилди. Шу тўғрисида?

М. АСҚАРОВ.
Фарғона вилояти.

Жавобгар низо юзасидан қарор қабул қилингани қарар дастлабки даво билан биргаликда ҳал этмоқ учун давогарга қарши даво тақдим этишга ҳақидир. Қарши даво дастлабки давога боғлиқ бўлиши керак. Қарши давоини бериш давогар беришининг умумий қоидаларига биноан амалга оширилади.

Ҳўжалик судга бир неча даво аризаларини бирлаштириб тақдим қилиш мумкинми?

У. ҚАРИМОВ.
Тошкент шаҳри.

Агар бу даво аризалар келиб чиқиш асосларига кўра ёки тақдим этилган ишларга биноан бир неча талаб ўзаро боғлиқ бўлса, бу талаблар даво аризасига бирлаштирилиши мумкин.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ

АБДУЛЛА ҚОДИРИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ МАДАНИЯТ ИНСТИТУТИ

Қуйдаги мухтаассилига бўйича кундузги ва сиртки аспирантурага қабул эълон қилади:

- *** маданият-оқартув ишлар назарияси, услубийти ва уни ташкил этиш;
- *** кутубхонашунослик ва библиографияшунослик;
- *** китобшунослик.

Ҳужжатлар 1996 йил 15 октябргача қабул қилинади.

Мурожаат учун манзилимиз: 700164, Тошкент шаҳри, Яланғоч даҳаси, 127"А"-уй. Телефонлар: 62-03-23, 62-38-33.

1996 йил — Амир Темури йили

ЕР ЮЗИНИНГ САЙҚАЛИ,
СОҲИБҚИРОННИНГ МАНГУ ҲАЙКАЛИ

САМАРҚАНД ШАҲРИ БИРИНЧИ РАҚАМЛИ «АМИР ТЕМУР» ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАНДИ. БУ ЭЪТИРОФ КЎП МИНГ ЙИЛЛИК ТАРИХГА ЭГА ШАҲАР ҲАЁТИНИНГ ЯНГИ САҲИФАСИДИР.

Самарқанд атрофида Қоҳира (Миср), Дашақ, Султония, Бағдод, Шамроқ, Табриз каби қишлоқлар барпо этилиши ва уларга айнан шундай ном берилишининг ўзи Самарқанддан ҳам юксакроқ, машҳурроқ бўлиши ҳақидаги Соҳибқирон хоҳишининг рамзий ифодаси эди. Соҳибқирон наздида Самарқанд гўё осмондаги ой, ёнидаги манзилдоғлар эса юлдузлар тимсоли эди.

Чингизийлар даврида Самарқанд харобаликка юз ўгириб, қалъалар, масжидлар, мадрасалар қаровисиз ҳола келиб қолганди. XIII асрининг биринчи ярмида юртимизга келган машҳур араб сайёҳи Ибн Батута ҳамда хитойлик сайёҳлар гувоҳлик беришларича, Самарқанд шунчалик ҳўндалб ётардики, аввалги аҳолисидан чорак қисми қолган, мазмуний обидалар найронга айланган, ариқлар кўмилик кетган, шаҳар сувсиз, боғотлар қуриб битган экан.

Соҳибқирон Самарқанднинг гуллаб-яшнаши учун бутун умрини сарф этди. У бу кўнча шаҳарни пойтахт этган захотиёқ афдиқ билан қадимги ўрни — Золотиёқдан жануброқда бу туналай янги шаҳар барпо этишга киришди. Шаҳар теварағи муқтақам қалъа девори билан ўрланди, шаҳарга кириш учун Шайхзода, Оҳанинг, Қорос, Қорилгоҳ, Сузангарон, Феруза деб номланган олти дарвоза ўрнатилди. Қалъа теварағида хандяқлар қазилиб, у зилол сувга туғдирилди. Шаҳар кўчалари кенгайтирилди, боғотлар, тиллар, расталар (дўконлар), ҳаммомлар, устаконалар, янги ўй-ҳайлар қуриди. Манбаларда айтилишича, Самарқандда (220 гектар майдон) 80 та ҳаммом, 5 та бозор бўлган экан. Бутунги Сиеб бозори ана шу бозорлардан бирининг ўринидир.

Чингизийлар даврида «жўйи ариза» — қўрғонини арик осма сув йўлининг яқсон этилиши туғайли шаҳар оқар сувсиз қолган эди. Соҳибқирон бир неча ариқлар қазириб, Зарафшон дарёсидан оқар сув келтирди. Манбаларда айтилишича, Самарқанд шаҳрида оқар сув кирмаган бирор кўча, бирор ҳовли бўлмаган. Ҳамма ҳовилар

йирик хонадонлар, подшоҳ саройлари ва бош оморхоналар жойлашган. Бундан ташқари бу боғларда кўпбал шаҳарлик зодагонларнинг уй ва қасралари ҳам мавजूд. Бу боғ ва тоқзорлар шу қалар кўп эдик, кириб келётганимизда шаҳар бамисоли баланд дараклардан ҳосил бўлган ўрмон ўртасида жойлашгандай кўринди».

Соҳибқирон салтанат пойтахти — Самарқандни гўзалликда бетимсол қилиб қуришга кўнча Туронда, айниқса, Қорахонийлар ҳўкмдорлиги пайтида юксак чўққига кўтарилган шаҳарозолик анъаналаридан келиб чиққан ҳолда узоқ хос янги қоидалар ва услублар яратди. Ҳар бир иморат пулган уйлари режа (тарх) асосида қурилган. Бинолар балан жойларда қад кўтарган. Исроғарчиликка, шўшма-шўшаларга йўл қўйилмаган. Иморатларнинг ўзаро мутаносиблиги — қалъа девори, арк, саройлар, масжид ва мадрасалар, савдо растанлари, бозорлар ва тиллар, қаравонсаройлар, мансий бинолар бир-биринга уйғун ҳолда яхлит гўзал манзара ҳосил қилган. Шаҳарда мўътадил иқлим яратувчи қалъа, ариқлар, боғлар ва ҳовуларнинг жойлашишига ҳам алоҳида эътибор берилган.

Соҳибқирон даврида Самарқандда барпо этилган иморатларнинг улворлиги ва гўзаллигида ранглар жилосига ҳам диққат қаратилган. Биноларнинг ташқи кўриниши асосан яшил, қўқ-ҳаворан бўқлар билан зийнатланган. Аёнки, яшил-ҳаворан Исламнинг рамзий ранги бўлиб, у инсоннинг боғиний ва зоҳирий руҳий ҳолатига гўяқ мосдир. Самарқанддаги Исламнинг бошқа улқаларида

ги иморатларнинг ички ва ташқи безаклари айнан яшил-ҳаворанга бўлиши инсон руҳий ҳолатлари ҳисобга олинганидан иборат. Нурда турфа ҳолатда жилдоланувчи яшил-ҳаворан безаклардан кишининг руҳи таскин топади, қалби қувончга тўлади.

Самарқанд Аркидаги Қуксарой ва Бустонқорни, Амир Темури Жомеъ масжиди, Сароймулкхоним мадрасаси, Шохизинда да макжумаси, Гўри Амир, Рўҳобод, Кўрби Чордахум мақбаралари, қўйинг-чи, ҳар бир иморатнинг пойдеворидан гўмбази-гача, эшикларидан деворларидек безакларгача яхлит ва уйғун манзара ҳосил қилиб, бу иморатлар ўзининг маҳобати ва кўлами жиҳатдан Соҳибқирон салтанатининг улворлиги ва кўч-қурастининг меъморий тимсоллари эди.

Самарқанддаги улкан меъморийлик обидалари қурилишида ўнлаб, юзлаб, ҳатто минглаб маҳаллий ва чекка улқалардан келган меъморлар, мусавирлар, устакорлар, хўнарманлар қатнашганлар. Уларнинг қай бирлари гишт терганлар, лой қориганлар, қай бирлари нақиллар, манзаралар билан зеб берганлар, қай бирлари Қурьони Қарим оятлари, Ҳалиси Шариф битикларини ётаганлар. Ҳозир бу санъаткорларнинг баъзиларининг, масалан, меъморлар — Бадриддин ибн Шамсиддин, Уста Али Насафий, Олий Насафий, Муҳаммад Исфохоний, Мавлоно Убайдуллоҳ, нақшош — мусавирлар Пираҳмад Боғишомолий, Мавлоно Жўнаъд, Мавлоно Абдулҳак, Муҳаммад ушай Ҳожибек Табризий, уста Юсуф Шерозий... номларинигина билмай, ҳолос. (Улардан Аллоҳ рози бўл-

ЁШЛАР КЎРГАЗМАСИ

Болалар ижодиёти республика марказида муқтақиллигимизнинг беш йиллигига бағишланган кўргазма ва хайрия байрами ўтказилди.

Мазкур тадбирда меҳрибонлик уйлари, махсус мактаб-интернатлар тарбияланган ўқувчилар тайёрланган кўргазма намойиш этилди. Унда тасвирий санъат, наққошлик, хайкалтарошлик, заргарлик сингари санъатнинг кўпбал турлари намуналарига кенг ўрин берилган.

Байрамда турли оммавий ўйинлар, бадий ҳаваскорлик жамоалари ва етуқ санъаткорларнинг чиқишлари ташкил этилди. Энг яхши асар эгаларига мукофотлар топширилди. Ногирон болалар ва эҳтиёмдан оиндалар ўта ихтиролий фарзандлари учун махсус стипендиялар белгиланди.

ТАДБИРКОР СЎРАЙДИ

Даво аризанинг баҳоси, деб нимага айтилади?

Даво ариза билан судга мувожаат қилганда давонинг баҳоси нотўғри кўрсатишган бўлса, у тақдирда нима бўлади?

Ҳўжалик судга бир неча муқтақил талаблардан иборат ариза билан мувожаат қилганда давонинг баҳоси қандай белгиланади?

Бу даво аризаларининг баҳоси талабларнинг жами қўйматиди белгиланади.

Ҳўжалик судга даво ариза билан мувожаат қилганда давонинг баҳосига пеня ва жарималар қиритилмай қолган бўлса, нима бўлади?

Ҳўжалик судга мувожаат қилган эдим, жавобгар тараф ҳам менга нисбатан қарши даво билан мувожаат қилди. Шу тўғрисида?

Озод ШАРАФИДИНОВ.

HALK ISTEMOLU MOLLARINING IKKINCHI HALQARO KURGAZMASI

CONSUMER EXPO

1996 йил 5-8 ноябрь Тошкент шаҳри

Ўзэкспомарказ 4-5 павильонлар

Uzbekistan KURGAZMA DA

АКШ	ГЕРМАНИЯ	ФРАНЦИЯ	ИТАЛИЯ
АНГИЛИЯ	ИСПАНИЯ	ДАНИЯ	БЕЛЬГИЯ
АВСТРИЯ	ГОЛЛАНДИЯ	ТУРКИЯ	ВЕНГРИЯ
ГРЕЦИЯ	СИНГАПУР	ГОНКОНГ	ЧЕХИЯ
ҲИНДИСТОН	ШВЕЙЦАРИЯ	БАА	ЯПОНИЯ

этакчи фирма-ишлаб чиқарувчиларининг маҳсулотлари намойиш этилади. Кўргазмада қатнашиш учун аризаларни қуйдаги факслар бўйича юборинг: 7 (3712) 33-05-97, 89-16-76. Ҳалқаро телефон: (3712) 89-16-76. Почта қутиси: Америка бизнес-маркази (АБМ), Буюк Турон кўчаси, 41. Қўшимча ахборотлар олиш учун қуйдаги факс/телефон бўйича мувожаат этинг: 7 (3712) 62-97-57.

КОРХОНА

Т-28х4, МТЗ-80 (3 ва 4 гилдиракли)

тракторларини сотувга қўяди. Ҳисоб-китоб пул кўчириш йули билан амалга оширилади.

Мурожаат учун телефон: (3712) 48-43-20.

Мелиорация ва сув ҳўжалиги вазирлиги ҳайяти ва жамоаси вазирликнинг Меҳнат муҳофазаси бошқармаси бошлиғи А.З. Мўминова фарзанди Абдулбори МўМИНОВнинг фунонали вафот этганлиги муносабати билан чуқур тўзни ва ҳамдардик изхор этилади.

ХАЛҚ СЎЗИ
НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлиси Кенгаши ва
Ўзбекистон Республикаси
Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОВЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Мерос ва қадриятлар 36-29-89;
Қишлоқ ҳўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Туғи муҳарририят 33-10-28.
Эълонлар 36-09-25, Вахтёр-33-10-60.

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — А. Йўлдошев.
Навбатчи — Б. Стонакулов.